

Interreg

Greece-Bulgaria

QUALFARM

European Regional Development Fund

EUROPEAN UNION

Европейското сътрудничество за къси вериги на доставки и местни пазари

**Съюз за възстановяване и развитие
Хасково 2022 г.**

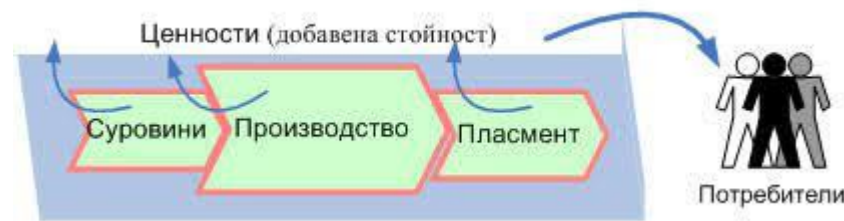
Късите вериги на доставки носят икономически, социални и екологични ползи

Общата селскостопанска политика дава възможности за изграждането им, но от националните правителства зависи как ще го насърчават.

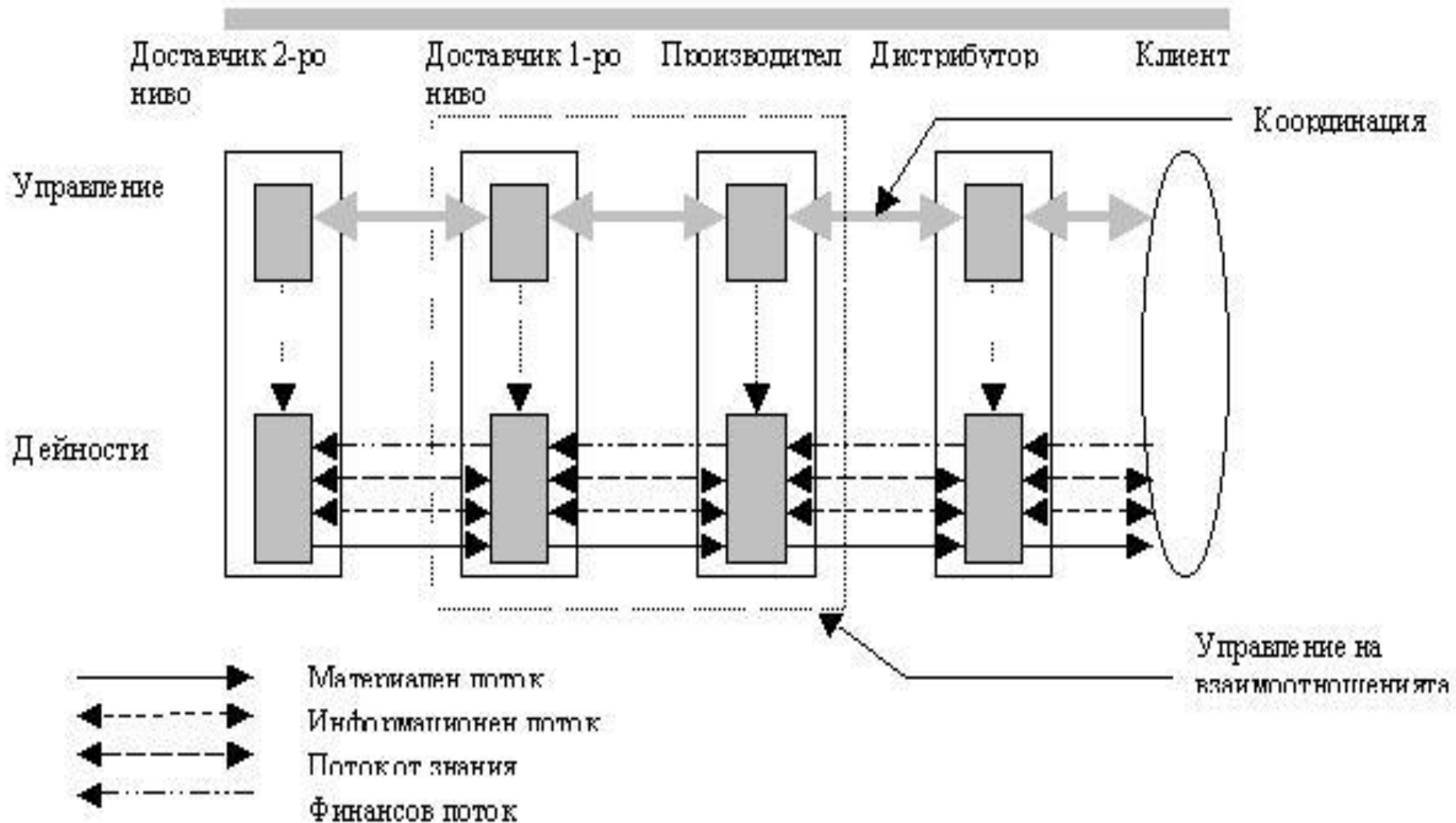
Ползи от късите вериги на доставка

Късите вериги на доставка имат и могат да имат изключително важна роля за локалните икономики. Чрез тях в местната общност се задържат финансови средства, които иначе биха били изнесени, ако хората купуват храна, произведена и търгувана от компании, които не работят в местната икономика.

Управление на веригата на доставките

Управление на веригата на доставките

Ползите от късите вериги на доставка

- ▶ Повишават се доходите на земеделските производители, тъй като при скъсяването на веригата по-голяма част от крайната цена, ако не и цялата цена, влиза при фермера. Това подобрява неговото икономическо състояние и му позволява да изхарчи повече пари в местната икономика.
- ▶ Някои фермери се ориентират само към тази ниша, други диверсифицират доходите си, като работят и в стандартните хранителни вериги, но използват и тези възможности. Освен това местното производство на храна и късите вериги на доставки изключително добре се комбинират с развитието на местния туризъм.

Ползите от късите вериги на доставка

Плюсове по отношение на социалните ефекти:

- ▶ ограничава се изселването от селата;
- ▶ възможността да се прави бизнес в тази ниша връща много хора от градовете към селата;
- ▶ на фермерските пазари се формира и среда, която води до по-добра информираност и на потребителите за тяхната храна, и на производителите - за нуждите и изискванията на самите потребители, така че фермерите могат да адаптират производството си към тях.

Ползи:

- 1) В повечето от съществуващите системи за къси вериги на доставки на храни уважението и доверието излизат на преден план.
- 2) Достъпът до чисти и пресни плодове и зеленчуци подобрява здравето на хората.
- 3) Фермерите често нямат висока степен на бизнес умения, а, работейки в къси вериги на доставка, получават познания и развиват тези умения.
- 4) Повишава се културата на хранене на обществото, развиват се и кулинарните традиции.
- 5) Повишават се доходите на земеделските производители, което подпомага и местната икономика.

Ползите от късите вериги на доставка

Положителни ефекти за околната среда:.....

- ▶ намаляват въглеродните емисии, защото храната не пътува с хиляди километри, преди да стигне до потребителите;
- ▶ фермерите получават възможност да прилагат по-устойчиви методи на земеделие;
- ▶ моделът на отглеждане на храна се променя;
- ▶ запазва се разнообразието от земеделски култури, докато при по-дългите вериги на доставки производството обикновено се стеснява до най-търсения продукт и така бавно и постепенно се ограничават сортовете и видовете за консумация;
- ▶ използват се по-малко опаковки, което води до намаляване на количеството отпадъци.

- Pe

Възможности на общата селскостопанска политика

На първо място, **държавите членки** получават **възможността да включат в своите програми за развитие на селските райони** тематичните подпрограми, които могат да се отнасят наред с другото и до изграждането на къси вериги на доставки.

Възможности на общата селскостопанска политика

- И при хоризонталното, и при вертикалното сътрудничество има елементи, с които могат да бъдат подпомагани късите вериги.
 - **Хоризонталното е чрез коопериране на фермери**, чрез покупка на общи складове или преработвателни мощности за да може да се инвестира в по-лесно или ефективно реализиране на продукцията директно или с къса верига на доставка.
 - По линия на **вертикалното сътрудничество**: производител – прекупвач - краен клиент, също се дава възможност да бъдат финансирани средства, за да може по-лесно да се оперира – например, като квартално магазинче се кооперира с производител, който да предлага продукцията си в него.
-

Възможности на общата селскостопанска политика

Дава се възможност да се включи специфична тематична подпрограма за къси вериги на доставки, като още в началото може да бъде получена подкрепа чрез достъп до консултации и достъп до разработването, а това е планиране, бизнес модел и пр. Конкретната мярка е мярка сътрудничество – хоризонталното и вертикалното. Освен това могат да бъдат използвани и другите инструменти – създаване на групи производители, ЛИДЕР, схеми за качество на селскостопанските продукти и храни, основни услуги и обновяване на селата в селските райони, инвестиции в материални активи, трансфер на знания и информационни дейности, консултантски услуги и управление на земеделски стопанства и услуги по заместване в стопанствата. Националните правителства имат възможност да насочат инструментите, които предлага ОСП, за да подкрепят късите вериги на доставки.

Какво се планира в България?

Член 64, буква „ж“ – Сътрудничество

Фонд	ЕЗФРСР
Тип на интервенцията	Сътрудничество за къси вериги на доставки и местни пазари (Чл. 71, буква „д“)
Териториален обхват	Дейностите по проектите се осъществяват на територията на Република България
Свързани специфични цели и където е релевантно, секторни приоритети	Специфична цел № 3 „Подобряване на позицията на земеделските стопани във веригата на стойността“
Индикатори за резултат (най-малко един)	R.10 „Подобряване на организацията на веригата на доставки: дял на земеделските стопанства, участващи в подпомагани групи на производители, организации на производители, кооперативи и други форми на сътрудничество, местни пазари, къси вериги на доставки и схеми за качество“
Допустими бенефициенти	Обединения за къси вериги на доставки и обединения за местни пазари

Описание на дизайна на интервенцията

- ▶ **Скъсяването на веригата на доставки** на селскостопански продукти дава възможност **от една страна да се гарантира качество на продуктите, и от друга – да се увеличи стойността за производителите.**
- ▶ Популяризирането на късите вериги на доставки и местите пазари ще създаде добавена стойност на селскостопанските продукти, на местното развитие и местната идентичност.
- ▶ В периода 2010 – 2017 г. се отчита незначителен относителен дял на фермите, регистрирани по Наредба № 26 от 2010 г. за директни доставки на малки количества суровини и храни от животински произход. Отчетено е слабо развитие на директните продажби на мляко чрез млекомати, както и слабо развитие на директните продажби от фермите в секторите „Мляко и млечни продукти“ и „Месо“.

Описание на дизайна на интервенцията

- ▶ Налага се потребността от облекчаване на изискванията, регламентиращи късите вериги на доставка, което е предпоставка за изсветляването им и свободното им функциониране.
- ▶ Необходимо е обвързване на подпомагането с резултати, като производство и реализирани обороти.
- ▶ Налага се преглед и контрол по отношение на стандартите за безопасност при продажбите от късите вериги, съобразени с възможностите на земеделските производители.
- ▶ Регулирането на директните продажби е необходимо за засилване на контрола върху хигиенните и екологични стандарти при продажбите на хранителни суровини и продукти.
- ▶ Резултатите от анализа дават основание, участието на земеделските производители в създаването и разпределението на добавената стойност във веригите на доставка в секторите „Мляко и млечни продукти“, „Месо“, „Плодове и зеленчуци“ и „Биологично производство“ да бъде оценено като неравностойно и неустойчиво. Намалява делът на първичното производство в добавената стойност на тези сектори.

Описание на дизайна на интервенцията

- ▶ Голяма част от земеделските производители са изключени и не са интегрирани във веригата на стойността.

Особено остър е проблема за млечното животновъдство.

Цели 49 % от суровото мляко остава за собствена консумация или се реализира чрез директни продажби и същевременно само 15 % от произведеното мляко е от регистрирани по Наредба № 26 от 2010 г. за директни доставки на малки количества суровини обекти.

Около 30 % от произведеното мляко не се реализира на пазара.

Достъпът до пазара става по-скъп и труден заради необходимостта от въвеждане на нови стандарти и изисквания.

Описание на дизайна на интервенцията

- ▶ **Необходимо е да се осигури подкрепа за създаване и изграждане на публична пазарна инфраструктура за обслужване пазарната реализация в сектор „Плодове и зеленчуци“ и „Биологично производство“, за да се разшири достъпа на малките стопанства до пазара и да се увеличи дела на първичното производство от този сектор в добавената стойност.**
- ▶ **Чрез популяризиране на късите вериги ще се създаде възможност за реализиране на цялата произведена продукция от фермерите и операторите.**
- ▶ **Потребителите ще имат възможност да се запознаят с качествата и характеристиките на стоките, което ще подобри позицията на първичния производител.**

Възможно е да се повиши организираността на производителите на биологична продукция или да се обособят отделни места в рамките на борсите в големите градове.

По този начин ще се създадат условия за развиване на дребен семеен селскостопански бизнес с нишови продукти.

Условия за допустимост:

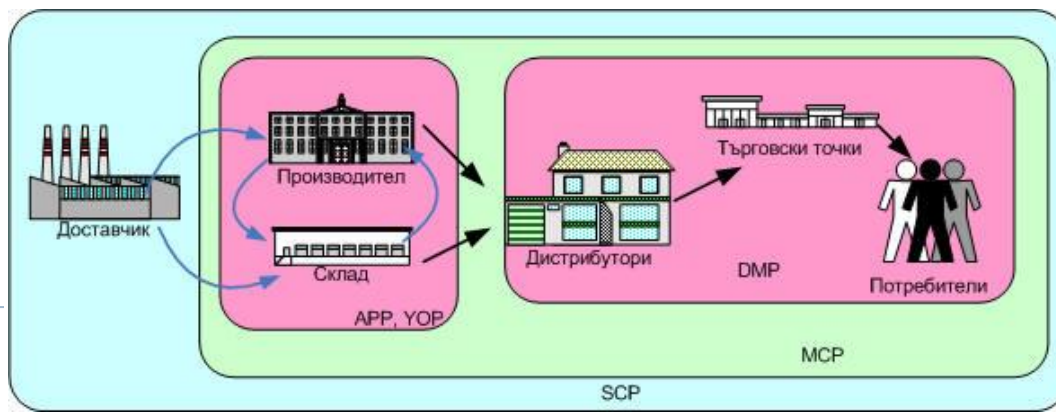

Интервенцията цели създаването, организацията и укрепването на местните пазари и къси вериги за доставки чрез хоризонтално и вертикално сътрудничество между участниците в тях.

Приоритет ще бъде осигурен за обединения, които предлагат на местния пазар или чрез къси вериги на доставки - продукти, които попадат в обхвата на сектори „Мляко и млечни продукти“, „Месо“, „Плодове и зеленчуци“ и „Биологично производство“, в т.ч. обединения на малки земеделски стопанства.

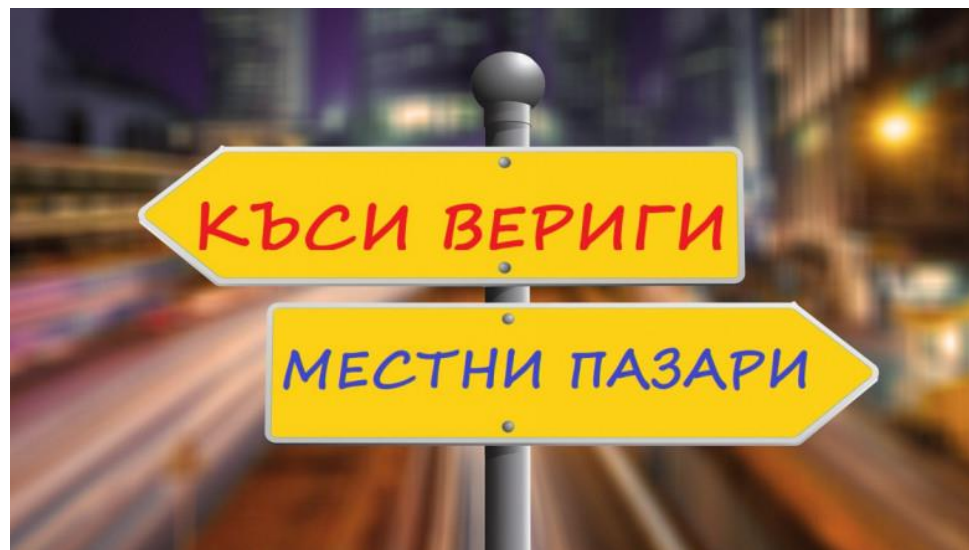
Допустими кандидати:

- ▶ Допустимите кандидати са обединения, които се определят като къса верига на доставки или местен пазар. Обединенията са регистрирани по Търговския закон, Закона за кооперациите или са учредени за целите на проекта по реда на Закона за задълженията и договорите.
- ▶ Участието в късата верига за доставки и в местния пазар трябва да е обосновано в плана за сътрудничество и да води до интегриране във веригата на стойността.
- ▶ Допустимите обединения включват най-малко двама участници, които са регистрирани земеделски стопани.

Допустими кандидати:

- ▶ **Обединенията за местен пазар** могат да включват само земеделски стопани и/или групи и организации на производители, които произвеждат продукцията, която се предлага на пазара, включително и ако извършват нейната преработка.
- ▶ **Обединенията за къси вериги на доставки** могат да включват освен земеделски стопани, в т.ч. групи и организации на производители и МСП в областта на преработка на селскостопански продукти, както и търговци на дребно, регистрирани по Търговския закон.

Определения:

- ▶ **Местни пазари** са пазари в радиус от 75 км от стопанството на произход на продукта, в който радиус трябва да се осъществяват както преработката на продукта, така и продажбата му на крайния потребител.
- ▶ **Къси вериги на доставки** са такива, в които участват ограничен брой икономически оператори, поели ангажимент да си сътрудничат и посветени на местното икономическо развитие и близките териториални и социални отношения между производители, преработвателни и потребители.

Подпомагани дейности

Подкрепата се предоставя за развитие на къси вериги на доставки или за развитие на местни пазари и включва текущи дейности във връзка със сътрудничеството, популяризиране на къси вериги на доставки и на местни пазари и дейности, свързани с изпълнението на проекта за сътрудничество.

Финансирането на обединение за къса верига на доставки или обединение за местен пазар може да обхваща две фази:

- ▶ фаза на сформирание на обединението и
- ▶ фаза на функциониране на обединението.

Подкрепата за първата фаза се ограничава до максимален период на продължителност от една година. Продължителността на втората фаза не може да бъде по-дълга от 5 години.

Подпомагани дейности

- ▶ Към проекта за сътрудничество се представя бизнес план, който доказва икономическа обоснованост на подпомагането и предвижда постигане на конкретни икономически резултати, свързани с реализирани приходи от продажби, въз основа на реализирано количество продукция.
- ▶ За да подлежат на подпомагане проектите следва да съдържат информация относно брой и вид на участниците в сътрудничество, описание на предвидените дейности, продукти, включени в предмета на сътрудничество, план за популяризиране, както и да включва договор за създаване на обединението.

Подпомагани дейности

- ▶ Дейностите за **популяризиране** са задължителна част от проектите в рамките на интервенцията и имат за цел да повишат информираността за съществуването на късите вериги или местните пазари, като са необходими, за да ги направят жизнеспособни.
- ▶ Подпомагането е в съответствие с условията на Закона за храните, в т. ч. подзаконовите нормативни актове за специфичните изисквания за директните доставки от производители на продукти от растителен и животински произход.

Допустимите разходи:

- ▶ Разходи за проучвания за приложимост на проекта за сътрудничество за обединение за къса верига на доставки или обединение за местен пазар (допустими само за първа фаза на изпълнение);
- ▶ Разходи за стимулиране на интерес и разширяване на състава на обединение за къса верига на доставки или обединение за местен пазар (допустими само за първа фаза на изпълнение);
- ▶ Текущи разходи във връзка с дейността на обединението за къса верига на доставки или местен пазар (допустими само за втора фаза);
- ▶ Преки разходи за изпълнение на проекта съгласно представен бизнес план, в т.ч. инвестиционни разходи (допустими само за втора фаза);
- ▶ Разходите за популяризиране на проекта (допустими само за втора фаза).

Нива на подпомагане:

Финансовата помощ се предоставя под формата на:

- ▶ възстановяване на действително направени и платени допустими разходи;
- ▶ прилагане на стандартна таблица на разходите за единица продукт и
- ▶ финансиране с единна ставка, определено чрез прилагане на процент към една или няколко определени категории разходи.

Максимален размер на допустимите разходи:

- ▶ 1. Максималният размер на допустимите разходи за първа фаза, за един проект, изпълняван от един бенефициент, възлиза на 29 337 лв. (15 000 евро), в т.ч. 9 779 лв. (5 000 евро) за разходи за проучвания за приложимост на проекта за сътрудничество за обединение за къса верига на доставки или обединение за местен пазар и до 19 558 лв. (10 000 евро) за разходи за стимулиране на интерес и разширяване на състава на обединение за къса верига на доставки или обединение за местен пазар.
-

Максимален размер на допустимите разходи:

2. Максималният размер на допустимите разходи за втора фаза за един проект, изпълняван от един бенефициент, за периода на прилагане на Стратегически план, възлиза на 1 466 850 лв. (750 000 евро), в това число:

- ▶ Текущи разходи за сътрудничество в рамките на обединението за къса верига на доставки или местен пазар, като част от допустимите разходи по проекта, които не могат да надхвърлят 59 874 лв. (30 000 евро) на година;
 - ▶ Разходи за популяризиране на проекта на обединението за къса верига на доставки или местни пазар, като част от допустимите разходи по проекта, които не могат да надхвърлят 48 895 лв. (25 000 евро) за периода на прилагане.
-

Интензитет на помощта:

- ▶ до 100 % от размера на одобрените разходи за проучвания за приложимост на проекта и за стимулиране на интерес и разширяване на състава на обединението за къса верига на доставки или местни пазари;
 - ▶ до 100 % от размера на одобрените разходи за текущи разходи за сътрудничеството в рамките на обединението за къса верига на доставки или местен пазар;
 - ▶ до 75 % от размера на одобрените преки разходи за изпълнение на проекта и разходите за неговото популяризиране.
-

Проект „Подкрепа на предприемачеството в областта на вътрешната преработка на качествени селскостопански продукти в областите Еврос, Хасково, Смолян и Кърджали“ (QUALFARM), е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и от национални фондове на страните, участващи в Програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Гърция-България 2014–2020.

Съдържанието на тази презентация е изцяло отговорност на Сдружение „Съюз за възстановяване и развитие“ и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз, участващите страни, Управляващия орган и Съвместния секретариат.

Благодаря за вниманието!

